

x

Kronika.

x

definicijo takih pojmov: Individualni pojmi so vsi oni pojmi, kojih vsebina se identično krije z njihovim obsegom.

Stran 20./21.: Avtorjev obris kontrarnega in kontradiktornega nasprotja je netočen, ker ne dopušča dovolj ostrega razlikovanja med tema dvema relacijama. Ako bi namreč za kontrarnost dveh predmetov zadoščalo, da sta krajnika nekega kontinua, tedaj bi kontrarno nasprotje tvorila n. pr. tudi bodisi sodbi bodisi dejstvi (po avtorju: stvarna stana): O je — O ni, O je tak in tak — O ni tak in tak itd. Tudi ti sodbi, oziroma dejstvi si moremo zamisliti kot krajnika odgovarjajočega kontinua, namreč kontinua večje ali manjše verjetnosti, oziroma možnosti ene ali druge teh sodb, oziroma dejstev: in vendar je na prvi pogled jasno, da tvorita ti sodbi oziroma dejstvi pravo kontradiktorno nasprotje. Zato je treba ostrejšje določitve teh nasprotij. Prim. «Uvod» in «Sistem I» (register: kontrarno —, kontradiktorno razmerje).

(Konec prihodnjič.)

France Veber.

Kronika.

Drama. Brez šuma in potrkavanja so odprli letos vrata v Gradišču. Sezone ne spremljajo zaenkrat štrajki, ne akademična razmotrivanja o najnovejših režijah, ki bi čez noč ustvarile čudežne homunkule, s katerimi bi naše gledališče zaslovelo med prvimi svetovnimi odri. Ostalo pa je spoznanje, kako podobno je delo na deskah tega odra Sisifovemu delu in da bo le najgloblja ljubezen mogla doseči uspeh. Njej na ljubo bo marsikdo še žrtvoval svojo osebnost, se uvrstil kamor spada. Instinktivno je pokazal pravo pot razvoja igralsko osebje že lansko sezono s polaganjem temeljnih kamnov spomenikom Borštnika in Verovška. Nakazali so z njima kontinuiteto med zaključeno dobo in smerjo v bodočnost. Sedaj nimamo več Borštnikov in Verovškov, toda pred nami raste iz dneva v dan problem slovenskega gledališča. Ali je res iz trte izvita ideja, da si ustvari razkosani milijonček svoje gledališče, kjer se razodene njegovo poslanstvo na zemeljski kroglji kakor v najglobljih stvaritvah njegovih genijev? In vse tisto, da se zgrne ljudstvo pred zastori, omamljeno od lepote, trepetajoče v svetišču? Znamenit ruski pisatelj je prorokoval bodočemu gledališču približanje kinematografom v boju za svoj obstanek pred publiko. Kaj ni govoril resnice za sedanje čase, ki sipajo žareče zlato na oltar zlatega teleta? In ti srce, tako voljno pokoriti se usodi in zatajiti samo sebe, ne boš opešalo v svoji veri? Trda je Kronosova pest: če se ne usmeriš pravočasno, bo hišica v Gradišču le še mavzolej nad teboj. Ne za presajanje, ampak ustvarjanje si posvečena in ostro je določena rast žlahtni mladiki. — Verjamem: od samih ovir bi se človek skoro razgledati ne mogel, toda zaman: problem stoji. Lahko se dokaže njegova nemožnost, a v nič se ne da zdrobiti.

Malokdo si more predstavljati, koliko truda leži v teh letošnjih predstavah. Priznati moramo, da ni bil posejan na kamenita tla. Skoro nevidni so poganjki, toda ljubeznipolno oko jih razbere. Vse je res, da s tem ansamblom, kakor je, ne doseže gledališče niti pol pota, a upanje na boljšo bodočnost je upravičeno že z ozirom na nekatere letošnje prirastke. Takim močem pa je v prvi vrsti potrebna tradicija, bodisi predstav ali osebnosti; brez nje se ne udomačijo in tudi občinstvo se bo težko ogrelo. Tisto malo tradicije od Verovška in Borštnika sem ne živi več med nami. že jo zastirajo ciprese. Z abecedo so pričeli in do zrelosti so še dolga leta trde šole. V arhivih ni gramatike, ne čitanke iz

prejšnjih let, sedaj jih šele pišejo. Vsi so učitelji in vsi učenci. Če ne bo drug drugemu zaupal svojega bogastva ter ga vsakdo sprejemal s hvaležno roko, bo ves trud zaman. V njih samih se mora roditi in utrditi globoko prepričanje o njihovi smeri, kajti vse drugo zanašanje je kočljivo in problematično. Prepričan sem, da bi danes velik del publike, brez svoje lastne krivde, poskušal za rep privleči na oder Krpanovo kobilu, da jo dostojno proslavi. Verovšek in Borštnik, ki sta živeła v tej pretečeni dobi, nista še ustvarila slovenskega gledališča, bila sta le dvoje močnih osebnosti in temvečja krivda pade na isto dobo, ki ju je poniževala do krpanovanja, dočim bi lahko že tedaj vzgojila občinstvo za najboljše predstave. Ne zapirajmo oči in priznajmo, da že v teh letošnjih predstavah razbiramo temelje za zgradbo iznova.

Živ jezik se ustvarja na odru! Čeprav ga govorimo od rojstva, je vendarle resnica, da je bila naša pisana govorica na odru mrtev hieroglif. Kjer bi morala biti šola za izgovarjavo književne slovenščine, je niso niti govorili. Vsak krajan je obračal po svoje. Eden je piu, drugi pil, tretji piv. Za pisano besedo ni bilo postave v grlu in jeziku. Z odra se je prerekala ljubljansčina z žlahtno dolenjščino, vmes pa se je oglašala hrvaška in češka slovenščina. Židana ruta, ki se nam ni nikakor podala. Ne trdim, da smo letos že na cilju, a dosegli so vendar v besedi nekaj ubranosti, čeprav zahteva še mnogo neprisiljenosti. Izgovarjavi se že pridružuje točnost in barva samoglasnikov, iz besedi raste smisel stoletij in kadar nastopi srečen trenotek oblagodarjenega grla, tedaj zazvene verzi Shakespearjevi, šola našega odra, v zveneči marmor vklesani. Do celokupnosti pa je še daleč.

Kakor jezikovno, izražajo letošnje predstave skrbno pripravljeno v režiji in kar je ž njo v zvezi. Torej smo prišli do jedra. Režiser, pa naj pripada katerikoli šoli, je v prvi vrsti odgovoren za vprizoritev. Najprimitivnejšo zahtevo vsakega lajika mora izpolniti, namreč podati razumljivost drame, kar zveni sicer naivno, pa je včasih le težka naloga. Ne mislim, da zadostuje navadno razumevanje pisane besede, ampak prenašam ta pojem na pisateljevo vstvarjanje. Od tistega hipa, ko se je iz kaosa izobličala snov in je tvorec oduševil osebe, pa do trenutka, ko leži izgotovljeno delo na mizi, diha minuta večnosti. Vsem osebam dobre drame žari na čelu njen pečat; absolutnost njihovega bitja se mora gledavcu odkrivati v vsej njihovi mimiki, besedah, v vsakem dihu tega ustvarjenega sveta. Le če režiser prodre v labirint ustvarjanja pisateljevega, bo krožila notranja potreba, ki je poklicala v življenje te ljudi, kakor kri po žilah v vsej drami. Noben pomišljaj ne ostane neizigran. Kdor je gledal vprizoritve Čehova pri Hudožestvenikih ter primerjal potem predstavo s knjigo, bo razumel, česa se more poslužiti režiser, ki prekorači celo napisane in predpisane zakletve pisatelja, da poda vso njegovo osebnost v eni sami drami. Take predstave ustvarjajo potem tradicijo gledališča, vsaka nova moč najde v njih nešteto možnosti udejstvovanja. Kakor vse, ima tudi režija svoje kodekse. Priznavam, da dolgoletna praksa, gledanje, marsikaj izpopolni, toda do zadnjega ključa pride le režiser-osebnost. Predvsem je ta potrebna za lastna, domača dela, kjer mora režiser takorekoč šele vstvarjati način igranja, na katerem bo lepela domača prst. — Moderno gledališče boleha že dolgo na problemu kulis. Razvadilo je občinstvo, ga takorekoč oslepilo, čeprav ne pomenijo kulise nobene bistvene važnosti v razvoju gledališča. Nekdo mi je pripovedoval, da so tudi najmodernejši poizkusi, hoteči podajati do golega slečeno dušo, ki bi kar fosforescirala na odru, zapadli isti boleznim ter so

x

Kronika.

x

opozorili oči vseh gledavcev predvsem na kulise, predstavljajoče slovo vsej tradiciji. Tak režiser pač ne bo mogel vzbuditi v gledavcu one domišljije, s katero uživa pisano besedo doma v tih izbi. Scenerija je le okvir, ki nevidno oklepa sliko. Oči morajo na odru zreti v svetove, ki bi jih same nikdar ne zaslutile. Režiser pa se prepriča, da je tako do soustvarjanja razburil njih fantazijo. V tej smeri pa ni odgovoren le občinstvu, temveč tudi vsem igralcem pod svojo taktirko. Njim samim mora bogatiti razgled v carstvo pisateljevih sanj in pri vseh bo našel krepko sodelovanje. Zato lahko rečem, da so naši režiserji odgovorni v prvi vrsti za razvoj igralcev, posebno novih moči, izmed katerih veliko obeta Škerlj-Medvedova in Lipah.

ere, Mati našega gledališča bo lastna drama. «Iz srca svoje so kali pognale» pesmi Prešernove in niso naša hostija zgolj zaradi jezika, temveč kot inkarnacija narodnega srca. Beseda grude, v drami spočeta, bo oplojala igralca-režiserja, da se bo prvič jasno zavedal, komu podaja in kako je treba. Kajti kadar se z odra razodene narodu njegovo najgloblje bitje, tedaj mu postane svetišče, kar je bilo prej le zabavišče. Ni čuda, da žive še danes komedije in tragedije napisane pred stoletji ter črpajo nova moderna gledališča še vedno iz odrov, kjer so ljudske množice sodoživljale kot svoje najvišje razodetje grške in Shakespearjeve tragedije in komedije, se potapljale v mistično grozo v koralih srednjeveških misterijev in je utripalo srce pred razodetjem ruske duše pri Hudožestvenikih. Morda je poleg teh odrov baš vsled pomanjkanja nacionalne izrasti Reinhardtovo gledališče le veličasten poizkus. Vem, da se vsega tega ne ustvari čez noč, toda vsakdo je poklican in vsaka minuta čaka na izpolnjenje. — Članki, ki jih je dramaturg Župančič objavljial lansko sezono v Gledališkem listu, so prvi temelji slovenske dramaturgije, črpajoče iz globin našega bitja. Ves potek zadnjih gledaliških sezon je le dokaz, kako konsekvantno, vsem neprilikam po robu, stopa po svoji poti. Marsikdo — se niti ne zaveda, da je z njegovim delom načet problem slovenskega gledališča pri svojem jedru.

Ne morem trditi, da dosegajo letošnje predstave isto umetniško višino kot lanska uprizoritev «Kozarca vode», ki si je ostala tudi letos zvesta. «Razvalina življenja» je šla čez deske kakor preteklo sezono, «Golgota» se je v počitnicah osvežila, a «Borba», ena najboljših lanskih predstav, je letos za spoznanje opešala. Tip gospoda Antonyja se mi je zdel lansko leto mnogo bolj posrečen in je v novi zasedbi pogrešal tiste sugestivne sile, ki jo izžareva ta iz jekla vlti stavec na pragu dveh razdobij. Neenotnost glasu je bila predvsem kriva, da nam je razblinila iluzijo moža, ki je štirikrat bil z železno pestjo po delavskih hrbtih. Izmed ostalih je Vanklin pridobil, Enid izgubila.

Jirasku se je gledališče poklonilo ob njegovi sedemdesetletnici z dostojno vprizoritvijo njegove dramske študije «Oče» vzlic ne povsem pravilni zasedbi. Urbanost celotne uprizoritve je predvsem zasluga Rogozovega Kopeckega.

Dvoje karakterističnih modernih dram je otvorilo letošnjo sezono, Kosorjeva «Požar strasti» in Wildgansova «Ljubezen». Že par let pred vojno se je razburkalo morje literature. Borza umetnostnih novinarjev notira neprestano nove struje, kakor kurze. Drug drugega hoče prehiteti za par stoletij in vendar ostaja z njim daleč zadaj. Vratolomno se hoče dvigniti sleherni nad nivo preteklosti, pretrgati vse tradicije, postaviti nekaj pred oči, česar še ni bilo. Doklej bo drvel ta vrtinec? Nič manj, ko do prvih osebnosti, kojih konture

se že tupatam pojavljajo. In vendar ni ves ta boj nič drugega, kakor želja, iztrgati iz jeklenega objema gole zunanosti, se dvigniti iz grobnice naturalizma do sanj romantičnega poeta, grandioznosti problemov klasične dobe. Četrta dimenzija, iz posameznika rojena, stopa zopet na oder. Tudi na deskah je napovedan boj vsemu, kar diši količkaj po realizmu. Zanimivo je, da občinstvo samo beži pred svojo okolico, popolnoma udano materijalizmu. Svetovna revolucija je torej spremljevalka duševne.

Kosor je s svojo dramo nastopil že pred vojno. Laskavo je zanjo dejstvo, da se je do danes obdržala na odru. Ne motil bi se preveč, če trdim, da je ena najmočnejših njegovih dram. Strašen boj Boga (Ilarija) s Satanom (Guša) sega v svetove vizionarnosti. Bog podleže in vsa živa bitja bodo izgorela v sijaju škrlatnega plašča hudičevega, ki se razgrne čez vso zemljo. Krvave oči človekove bodo zrle vstajenje kosti mrličev, ušesa oglušne v hrušču podirajočega se križa na Golgoti. Kakor na starih slikah, se pojavi mojster sam med temi ljudmi in se uči iz razorov domače zemlje, spoznava več, kakor je napisanega v vseh bukvah. Kajti laž stoji tam notri in to laž nosijo vsi na ustnicah, kadar se križajo pred bogom. Nihče ne uide strastem posesti, slehernega bo podjarmil satan. Le bosjaki, nemaniči imajo širokoodprto srce za svojega sočloveka. In Satan zmaguje. — Tema bi morala zagrniti njegovo zmago in človeški glas, ki se plakajoče oglasi po tem strašnem boju, so pri nas upravičeno črtali. Drama sama zahteva diskretnih igravcev, kajti zgodi se prav lahko, da učin- ^{N. v}kujejo osebe, že same po sebi stilizirane, neokusno, kar smo videli predvsem pri Gaberščiku. V ostalem so pripomogli vsi igravci po svojih močeh režiserju Rogozu, da je drama zadobila enotnost. Seveda bi bilo treba vaditi v prvem dejanju, gotovo najdelikatnejši sceni, bosjake vse drugače, da bi njih govori ne lili skozi rešeto. Tudi v zadnjem dejanju v sceni vizionarnega govora se je mnogokaj izgubilo, kar bi gledavcu vse drugače izpolnilo predstavo. Mogoče bi režiser dosegel to z vestnejšim podčrtanjem in koncentriranjem scenerije. Čudno, da si Borštnikova ni bolje ogledala slavonskih kmetic, ki imajo poprečno zelo malo Strindbergovega duha v sebi. Ni bilo prav, da je Maro na ta način pobarvala. Krepka dramatična slika tretjega dejanja, poslednjega iz prvega pogovora med sinovoma obeh rodov, ki lezeta drug v drugega, kakor kača kači v goltanec, zahteva seveda finih prehodov, sugestivno uplivajočih na gledavca, krepkega ritma telesa, ne pa tega kar smo gledali v skoro epileptičnih sunkih hrbtenic.

Mehka lirična pesem je v primeri z Kosorjevim demonizmom Wildgansova «Ljubezen». Goli stavek realnosti prehaja v pesem, kadar sanja duša tudi najpriprostejšega človeka. Na stotine je namreč Müllerjev, poročenih, padajočih pod tem bremenom. «Ljubezen» ni drama osebnosti, temveč problema, ki ga doživlja človeštvo iz dneva v dan. Tragika tega problema zveni v spevu trpečih ljudi, ki plakajo, stegujejo roke v neznane svetove ljubezni, še ne razodete in vendar s krvavečim srcem pričakovane. Morda pride nekoč — morda nikoli? sprašuje dvojje bitij v globoki noči usodo. Ljubezen hodi kakor slutnja nevidna med stenami zemeljskih prebivavcev, ki žejno segajo za njo. Tam zunaj pa se navija in odvija čas, trd in gluha za trpljenje.

Uprizoritev bi zahtevala rafinirane enotnosti in šele tedaj bi bili verzi zlate nitke, uvezane v diskretno obleko. Enakomerno bi se moralo razvijati dejanje, kontrasti, s katerimi Wildgans tako fino operira, docela spojeni z notranjim življenjem med štirimi stenami. Z eno besedo: oder bi le ilustriral pesem. Topot

x

Kronika.

x

pa se je naša fantazija preveč borila z neizigranimi stavki in verzi, da, celo potapljala v tisto vsakdanjost, iz katere nas pisatelj dviguje. Zgodilo se je celo, da slika ni nudila razumljivosti dogajanja in kako naj potem vpliva?

Rogozu ni šlo od rok, ne vem le, ali ne spada v tako kombinacijo, ali mu igra ni pogodi. Pogrešali smo notranjega ognja, ki ga vselej izžareva njegova oseba. Wintrova vkljub vsemu prizadevanju ni dvignila igre nad nivo poprečnosti. Svoje uloge ni živela, le spremljala jo je. Brezprimerno boljše kot nositeljica drame, so bile pogojene vse stranske osebe, če jih smem tako imenovati. Scenerija se je posebno v zadnjem dejanju tesno privila drami, ali je pa v ostalih dosegla svoj namen, je še prašanje. Da, Wildgans je bil trd oreh, zahteval bi silnega truda in globoke resnosti, šole v vseh ozirih.

Izmed klasičnih iger smo gledali dvoje komedij, silnih kontrastov. «Zmešnjave» se nizajo na zmešnjave tam nekje v Efezu. Skokoma drvi igra in nimaš časa, da bi razvozljaj ljubosumni Adriani njene zmote; kaj, tudi tebe je začaral mojster Ščip, peklenski copernik, in ti se smeješ zvezanemu trpinu, pa se ne jeziš nad ženo njegovo, zavrtnico? Ni mogoče, ves čas prasketajo pršče besede, da se celo igralci s težavo vzdržujejo smeha. Mrzle so stene samostana, svete, svete. Pa ti le besede opatice posvetno diše. Čudne nune. Ne utegneš razmišljati, boben zapoje, v smrt peljejo starca, Efežana, tako udano spravljene s svetom. In že se razvozlja vsa štrena, dvoje parov dvojčkov se najde, troje parov svatuje, premeteni kupci z Mirando pod pazduho, polnimi mošnjami cekinov, s katerimi je obsipal tudi tebe Župančič ves večer. Kaj hočete še več? — Dečki, bistro! jim je nasvetoval v sijajnem pismu, s katerim je izročil delce občinstvu in igralcem. Res, potrudili so se, čvrsto od prvega do zadnjega, posebno tisti večer, ko se je V. Danilova zabubila v Mirando. Kdor je gledal «Sen», ne more tajiti napredka v režiji, igranju in govoru. Zdaj ve, preko razvoja ne gre.

Vedno mi roji po glavi, kako se je mogel Gogolj, on, ki so ga našli nekega jutra mrtvega, izgorelega v mističnih molitvah, tako zasmejati, da se še danes smeje vse mesto, kamor zaide «Revizor». Njegova duša je ljubila razsežnost ruskih poljan, z blaznim hrepenenjem za razkošjem, odevajočim v bizarni plašč Tarasa Buljbo, se je zasmel nad ljudmi, ubogimi stvori, po naturi goljufi, lažniki, ki sami sebi verjamejo, prevaranti, gizdalini, oženjenimi z dičnimi Anami, oblagodarjeni bogato z otroci — goskami Marjami. Ko pa se je z njim vred smejala vsa Rusija, se je Gogolj zdrznil pred vrtincem, ki ga je sam zavrtil. Nad seboj se smejete! jim je zaklical v popravljeni izdaji z odra. A klic njegov ni dosegel ušes, nihče ni hotel videti sebe, vsakdo je škilil na soseda. In smejemo se še danes, o kako! Ta smeh gre iz veka v vek, on ga je le oblikoval. Uprizoriti ga, se pravi, Gogoljevo željo pogoditi.

Kdor bi ga hotel podati brez podčrtavanja, karikiranja karikatur samih po sebi, bi moral razpolagati s prvovrstnimi igralci, od katerih bi zajel vsakdo svoj tip iz obdajajoče ga okolice, izdelal z največjo minucioznostjo vsako potezo, se tako osmešil pred zrcalom na znotraj, da bi vsak gibljaj izzival smešnost njegovega rojstva. Če bi se Putjata držal te poti, sem prepričan o popolnem neuspehu. Celota bi se razbila in občinstvo bi še manj vedelo, zakaj se smeje nad seboj. Zato je ubral drugo pot. Podčrtal je karikaturu, odvzel nekaterim bitjem njih resnično življensko noto. Morda za spoznanje predaleč. Tudi ni pomislil, da se naše igravsko osebje prerado udaja občinstvu. Ena

poznejših predstav me je v tem potrdila. Zamojdel bi lahko izpustil vse vinjete, s katerimi je baje ruska predstava Revizorja uprizorjena. Morda bi ne bilo slabo, če bi sugestivnost neme scene, na katero je Gogolj polagal toliko važnosti, bolje kreiral. A nekaj je predstava pokazala, kar bi bilo sila važno za vse naše režiserje, namreč, kaj je izigrana, enotna igra. Trda roka Putjate ni popustila niti za hip, pa se nič ne boji, če se z odra razodeva dresura. Za cilj je potrebna v naših razmerah. Človek je gledal to pot toliko igre, da je strmel, odkod jemljejo drugače tako stilizirane, obsekane osebe. Ta šola bo vsakemu, ki je sodeloval v «Revizorju», marsikaj pripomogla v lastnem ustvarjanju, če ne bo v kopijo zajeta. — Toda «Revizor» pada. V eni poznejših predstav sem se čudil, kako je mogel Gradiš, ko je vendar prvič podal problematično osebo Hlestakova zadovoljivo, tako pozabiti svojo ulogo. Ne vem, kdo mu je nasvetoval že takoj spočetka večjo mero pijanosti v zanj tako važni sceni. Prvič je bilo dovolj in spodobno. Enako je postal njegov nastop v četrtem dejanju neokusen ter ne odgovarja liniji. — S Škerlj-Medvedovo je gledališče pridobilo krasno moč. Res so še prehodi nejasni, ali jih sploh ni, toda njen blagozvočni organ, zmožnost karakterizacije sta nam porok za prvovrstno igravko. Če bo Kralj tako napredoval, kakor se je izkazal topot v eni najtežjih scen, postane mož našega odra. Pozornost je vzbudil tudi Lipah, ki je neglede na malce pretirano igro, s katero se je moral vživeti v organizem, pokazal zelo dobro šolo. Kako se razvije Kuratov, glede jezika mislim, je težko reči, a oder obvlada. Tudi drugi tipi bodo ostali v spominu, predvsem Zemljanika, Hlopov in njegova žena. Postranske osebe, ki so bile pri nas toliko časa vselej mrtve točke, so našle v Gabriču in Gorjupovi dobre interprete. Poglavar Putjata pa je tesno zvezan z vso uprizoritvijo. V detajlih preveč raztegnjen v karikaturu, ni dosegel zaželjenega efekta v svojih strupenih besedah, ki jih bruha v občinstvo. Presegal je pač od Gogolja zahtevano postavo, kar seveda njegovih odličnih igravskih zmožnosti prav nič ne krati.

Juš Kozak.

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. Urejajo in izdajajo: Fr. Kidrič, R. Nahtigal, Fr. Ramovš.

Zadnji snopič II. letnika tega znanstvenega časopisa nam je javil, da časopis, ki ga je takrat izdala Slovenska Matica, zaradi visokih tiskarskih stroškov ne bo več izhajal. To vest so z obžalovanjem beležili potem tudi češki in francoski slavistični listi. Vztrajnosti uredništva in naklonjenosti pokrajinske uprave moramo biti hvaležni, ko vidimo pred seboj prva dva snopiča III. letnika, ki prinašata sledečo jezikoslovno vsebino: R. Nahtigal: Instrumental sing. fem. -ojo; -oq; -q; P. Skok: Oglej i Celje; Fr. Ramovš: Slov. Celje; J. Kelemina: Slovanski doneski; A. Bajec: O prvotnem slovenskem naglasu ^ v rezijanskem narečju; Fr. Ramovš: Csl. destъ — slov. desten; slov. res, nejoveren, jež, jezero, nšem, teden, virij ter o izvoru krajevnega imena Kobarid; R. Nahtigal: Prisuha — prešuštvo. — Časopis, ki si je v kratkem času pridobil dober glas in ki prinašajo o njem laskavo oceno srbska, češka, poljska, nemška in francoska jezikoslovna glasila, priporočamo najtopleje našemu razumništvu, predvsem srednješolskim zavodom in učiteljem ter učiteljstvu sploh. Naročnina za III. letnik znaša 20 dinarjev in jo je poslati na administracijo časopisa v Ljubljani, univerza.